

Dél-Morvaországban jártunk

Csoportunk a vranovi várkastélyban

Három napos kirándulást tettünk Dél-Morvaországban, összesen 18-an, 2016. október 7. és 9. között. Mielőtt belekezdenék a beszámoló részletezésébe, szükségesnek látok néhány, talán kevésbé köztudott tényt ismertetni.

Morvaországot északról Szilézia, északnyugatról és nyugatról Csehország, keletről Szlovákia, délről Ausztria határolja. Főleg a középkor végén volt jelentős, hatalommal és befolyással bíró állam, később a Habsburg Birodalom bizonyos önállósággal rendelkező része lett. A 19. századtól fokozatosan cseh befolyás, majd kormányzás alá került. A Monarchia felbomlása után Morvaország – Sziléziával együtt –, valamint Csehország, Szlovákia és Kárpátalja alkotta az önálló Csehszlovákiát. 1945 után Csehország része Csehszlovákián belül, ma, az önálló cseh állam visszaállítása után, az ország délkeleti részén terül el, központja Brno (Brünn). A morva nép önálló nemzeti léte erősen vitatott (nyilvánvalóan a csehek által), a morva nyelvet a cseh egyik nyelvjárásának tekintik; a morvák szerint viszont ők beszélnek a legtisztább cseh nyelvet. Vallásosabbak is, mint a Cseh Medence lakói.

Mi a Brnótól délre eső területeket jártuk be, itt csodáltuk meg a természeti, építészeti, iparművészeti, és képzőművészeti értékeket, amelyeket az elmúlt évszázadok során teremtettek, és gyarapítottak az itt élők, és példásan gondoznak mai utódaik.

Autóbuszos kirándulásunkra kissé hűvös, borongós, de nem esős időben került sor. Pozsony után Trencsén felé vettük az irányt, útközben elhaladtunk a látványos Beckó vára mellett. Trencsén előtt balra fordultunk, és kanyargós hegyi utakon értük el a Cseh Köztársaság határát, majd továbbhaladva Morvaországban befutottunk egy szép, történelmi kisvárosba, **Magyarbródra** (Uherský Brod Magyar Gázló/rév). Itt csak rövid időre szálltunk ki az autóbusból, hogy megtekintsük a szépen gondozott parkban álló Janus Amos Comenius-múzeumot (kívülről), és az előtte álló hatalmas szobrot, amely a pedagógia jeles személyiségét ábrázolja.

Továbbhaladva Brno irányában, elértük **Magyarhradist** (Uherské Hradiště – Magyar várhegy), amely az előzőnél nagyobb és szebb település. Sajnos azonban itt nem tudtunk megállni, mert már vártak bennünket a **buchlovicei kastélyban**. Ez a kastély már a bejáratnál a francia kastélyokra jellemző gyönyörű, gondozott parkkal fogad, benne pavilonokkal, furcsa alakúra nyírott bokrokkal, szökőkutakkal. Vezetőnk cseh nyelvű kalauzolását csehül tudó útitársunk, Szabó Gábor tolmácsolta. A kastély felújított termeinek berendezése, a gazdagon faragott és intarziás bútorok, egyéb berendezési tárgyak, az edények, a majolika dísz tárgyak, mind a kifinomult ízlést és a gazdagságot sugározzák. A mennyezet mindenütt gazdagon díszített, a nagy, ovális kupolacsarnokban óriási mennyezet-freskóval. A Berchtold-kastélyban 1908-ban osztrák-magyar-osztrák külügyminiszteri tárgyalások folytak.

A buchlovicei kastély

Utunk következő állomása a **buchlovi vár** volt. Az ódon várfalak, a kivételesen mély várárok, a szép ívű és épen maradt bástyák a középkor levegőjét árasztják. A sziklafalakból növények, sőt fák nőttek ki. A hangulatos várudvar azonban az utószezon levegőjét árasztotta, már nem fogadtak látogatókat, a várban lévő kiállítás sem volt megtekinthető. A borongós időben aztán visszazárltunk az autóbuszba, és elindultunk a Brünn közelében fekvő **Austerlitzba** (Slavkov u Brna). Pár kilométerre a várostól zajlott az ún. három császár csatája 1805. december 2-án, amikor is Napóleon vereséget mért az egyesített osztrák-morva-orosz seregekre. Křenovice, majd Prace községeken áthaladva busszal felmentünk az austerlitz csatatér fölött magasodó óriási emlékműhöz.

Az emlékmű és a négy nyelvű feliratok

Az emlékműtől szép kilátás nyílik a környék lankás domboldalaira, mezőire. Azaz a hajdani csatatérre, ahol 40 ezer katona lelte halálát, 20 ezer pedig megsebesült.

Az emlékmű megtekintése után még elutaztunk egy Telnice nevű kisvárosba, ahol a helyiek segítségével megtaláltuk és lefényképeztük a csatában életét vesztett 600 székely katona emlékére állított két kopjafát. Ezt a kis emlékhelyet a székely hagyományörzők és magyar honvédelmi miniszter kezdeményezésére 2011 decemberében létesítették. A csatának mintegy 1800 magyar áldozata volt.

Telnice után mintegy másfél órai buszutazást követően érkeztünk meg Délnyugat-Morvaország „fővárosába”, a mintegy 34 ezer lakosú városba, Znojmba. Hamar megtaláltuk szálláshelyünket a barokk óvároshoz közel, a színház épülete mellett. Vacsora után a kevésbé fáradtak még megnézték a szépen kivilágított nevezetességeket, a Farkas-tornyot, a IV. Károly császár által 1348-ban építtetett gótikus plébániatemplomot, azaz a Szent Miklós templomot, a kilenc csúcsú XV. századi toronnyal

ellátott városházát és a morva őrgrófok egykori várát. Azt egy időben kaszárnyaként használták, ma egy része sörgyár, a másik pedig barokk kastély-múzeum.

A szállodában eltöltött kellemes éjszaka és a bőséges reggeli után elindultunk szombati programunkra. Egy hegységen átvezető, szerpentinekkel tarkított út végén **Vranov nad Dyjíbe** érkezünk, amelynek a várkastélyából gyönyörű a kilátás a folyóra és a városra.

A városka a Thaya (morvául Diye) folyó kanyarulatában fekszik. A folyó vize itt sekély, mert a város fölött duzzasztógát és üdülőövezet található. A város fölött gőgösen uralkodik a mintegy 50 méter magas, függőleges sziklafal tetejére épített szép barokk várkastély. A város és a várkastély együttes lát képe egyszerűen lélegzetelállítóan szép. És a kastély belseje! Tele van kincsekkel: gyönyörű festményekkel, pompás bútorokkal, dísz tárgyakkal. A művészetpártoló és nagyon gazdag régi tulajdonosok hatalmas értéket halmoztak fel itt is, és a történelmi viharok dacára nagy részük ma is megcsodálható. Köszönhető ez persze az új tulajdonosnak – a cseh államnak - is, hiszen a felújítás, a gondozás szintén nagyon komoly anyagi áldozatot kíván.

A vranovi várkastély

A kastély először az Althannok, később a lengyel nemesi család, a Mniszkek birtoka volt, stílusa barokk. A műemlék Dél-Morvaország egyik legjelentősebb és leginkább látogatott kastélymúzeuma.

Utunk következő állomása a közeli **Bítov** városka volt. Itt ömlik a Dyje folyóba a Želetavka nevű kisebb folyó. Ennek a kanyarulatába épült ez a 17. századi, látványos vár. Magát a várat 10 perces – 600 méternyi - gyaloglás árán tudtuk megközelíteni, a várba ugyanis csak a Bítov városi polgármesteri hivatal külön engedélyével lehet behajtani. A felső várudvaron szökőkút, a várudvar közepén, kisebb dombon szép templom található. Hatalmas falak és bástyatornyok szegélyezik. A reneszánsz Daun-kastély ma természettudományi múzeum.

Bítov után visszamentünk Vranovba, és egy szűk, meredek úton lementünk a folyópartra, és elindultunk **a nemzeti parkban a tervezett sétára**. A turistaúton lendületesen tudtunk haladni, a sok

utazás után még az emelkedőket is jólesett leküzdeni. Mintegy 5 kilométeres utat tettünk meg a Dyje folyó völgyében, majd visszamentünk a város széléhez, a buszhoz.

Vranovtól közvetlenül nem tudtunk átmenni Ausztriába, Hardeggbe, ezért csoportunk úgy döntött, hogy Znojmo érintésével **Retz** városába utazunk, ami 32 kilométer távolságra volt. Retzben vidám hangulat fogadott bennünket, a főtéren ugyanis borkóstoló volt. Nem régen fejeződhetett be a környéken a szüret, már forrt a must, így a murcit is megkóstolhattuk. Megtekintettük a műemlék házakat, a hatalmas tornyú városházát, és vásároltunk palackos bort is. Retzből délután 5 órakor érkeztünk vissza Znojmóba, ahol rövid pihenést követően egyénileg folytattuk a nappali városnézést.

Znojmoi utcarészlet a Szent Miklós templommal

A vacsorát követően fáradtan tértünk nyugovóra.

Kirándulásunk harmadik napján búcsút mondtunk a Hotel u Divadlának, és hosszabb utazás után a dél-morvaországi tóvidékre érkeztünk, amely Brünnből délkeletre található. Első állomásunk a festői Mikulov (németül Nikolsburg) volt. A város a magyar történelemben fontos szerepet játszott, itt kötötte meg II. Ferdinánd magyar király és Bethlen Gábor erdélyi fejedelem a nikolsburgi békét 1621. december 31-én.

Mikulov elképesztően szép, aránylag kicsi város, a történelmi városmag egésze műemléki védelem alatt áll. Az egész város fölé magasodik a gyönyörű várkastély, amelyet csak kívülről tekintettünk meg. Az eredeti középkori Liechtenstein-várat a 18. században a Dietrichsteinek építették át pompás barokk kastéllyá.

Mikulov/Nikolsburg vára

Séta és kávézás után tovább mentünk **Lednicére**, az ottani – ugyancsak egyedülálló méretű és kivitelű – neogótikus kastély megtekintésére. Kicsit várjunk kellett a bebocsátásra, addig az óriási parkban sétáltunk. A park végében minaret magasodik, amely a legészakabb minaretnek számít, de amelyet muzulmán vallási célokra soha nem használtak. A kastély lenyűgöző méretű. Óriási, gazdagon faragott díszlépcsővel „indított” a látogatás. A késő középkor óta a Liechtensteinek birtoka, 1945-ben államosították. A kastély egy XIII. századi gótikus stílusú építmény volt eredetileg. Később először reneszánsz, majd barokk stílusban átépítették és francia parkkal vették körül. A 19. század közepén lebontották, és Wingelmüller építész tervei alapján neoromantikus szellemben, az angol gótika stílusában készült el a ma is látható kastély. (Egyes épületszárnyait, óriási lovardáját frissen renoválják.) Ebédlőjének mennyezete nemes fából készült. Fehér színű zeneterme, tükörterme fényesen csillog. A folyosókat faburkolat borítja. Csillárjai művészi alkotások, mind egyedi példány.

A könyvtár csigalépcsőjét egyetlen tölgyfából faragták ki.

A lednicei kastélyban

A látogatást követően autóbusszunkkal a 7 kilométerre fekvő **Valticébe** utaztunk. Ez a község a Liechtensteinek téli lakhelye volt (a nyári Lednicében volt). A szemkápráztatóan pompás barokk berendezés, a márványborítások, a dús aranyozás, a rengeteg csillár és tükör, a festmények sokasága mind a hercegi család kivételes gazdagságáról tanúskodik.

A valticei kastély

A barokkra jellemző túldíszítettség, a mozgalmas motívumkincs, sok pompa befogadása azonban elfárasztott mindannyiunkat. Dél-Morvaországi kirándulásunkat itt fejeztük be. Fáradtan, de élményekkel tele indultunk hazafelé.

Zökkenőmentesen tettük meg a Budapestig tartó mintegy 290 kilométert. Ezért köszönet illeti gépkocsivezetőnket, Dinnyés Lászlót, aki mindvégig biztonságosan, megbízhatóan, találékonyan vezetett.

Köszönet jár dr. Arday Lajosnak, a Természetjáró Bizottság vezetőjének a háromnapos csehországi autóbusszos út példás – nem könnyű feladatot jelentő – megszervezéséért, lebonyolításáért.

Viszontlátásra a következő túrán!

Fotó és szöveg: Kató Ferenc